

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІСТЬ, ЯК ОДНА З СКЛАДОВИХ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВНЗ

Однією з особливостей сучасного ринку освітніх послуг є жорстка конкуренція між вищими навчальними закладами. Тому, вузи все частіше ініціюють інноваційні підходи до підготовки фахівців. Переорієнтація на вимоги ринку праці є одним з головних умов розвитку та процвітання вищих навчальних закладів. Тому, стратегічні підходи розвитку сучасних ВНЗ неможливо уявити без формування зовсім інших інноваційних підходів до підготовки фахівців, які будуть базуватися на розробці конкурентної політики ВНЗ – мобілізації наукових, викладацьких, технічних, технологічних та інших ресурсах вищих навчальних закладів, які можуть стати фундаментом для розробки стратегічних підходів, в тому числі і з використанням міждисциплінарного навчання [1].

Також, актуальними стають питання трансформації взаємодії вищих навчальних закладів з бізнес-середовищем. Нові тенденції на ринку праці привели до зміни попиту на випускників університетів. Сучасний роботодавець чекає багатопланових фахівців, які з одного боку мають цілеспрямовану професійну підготовку, з іншого боку – фахівця, що має міждисциплінарні знання, вміння, навички, що дозволяють виконувати складні завдання.

Такі зміни вимагають гнучкості і моніторингу зовнішнього середовища. Дані зміни відкривають для вузів нові можливості [2].

Одним із трендів не тільки на ринку України, але і у всьому світі, є підготовка фахівців з міждисциплінарним спеціальностям, які стають все більш популярними у абітурієнтів всього світу.

Отже, створення конкурентоспроможних освітніх послуг, на які будуть активно реагувати їх споживачі, є одним із головних завдань вищих навчальних закладів.

Створення міждисциплінарних спеціальностей, дозволить вузам створювати інноваційну освітню середу, засновану на професійних

міждисциплінарних знаннях, уміннях, навичках професорсько-викладацького складу.

Глибинне розуміння явища міждисциплінарності в університетській освіті, багато в чому буде засновано на зміні організаційної культури університетів, що дозволить розкрити конкурентний потенціал університетів, насамперед класичних. Міждисциплінарність, як одна з інноваційних форм освіти, в цілому є якісним напрямом модернізації університету пропонує на ринок конкурентоспроможні освітні продукти, отже конкурентоспоною підготовці фахівців.

В дисциплінарної освітньої моделі є багато переваг. Одним з недоліків є відсутність взаємопроникнення, або мовою фізики – «взаємодії», між різними дисциплінами різних спеціальностей [3].

Тобто, для того, щоб бути конкурентоспроможним вуз повинен створити такий портфель освітніх послуг, в якому повинні бути, як класичні моноспеціальності, так і міждисциплінарні спеціальності, які перш за все, будуть затребувані в даному регіоні.

Професорсько-викладацький склад є одним з головних конкурентоспроможних ресурсів вузу і є невід'ємною частиною створення конкурентоспроможного освітнього продукту.

Вищі навчальні створюючи інноваційний портфель освітніх послуг (включає в себе як моноспеціальності, так і міждисциплінарні спеціальності) отримують довгострокові конкурентоспроможні переваги, які дозволять залучати, як абітурієнтів, так і роботодавців.

Сьогодні все більша кількість вищих навчальних закладів Європи та США приділяють увагу створенню міждисциплінарних спеціальностей.

Наприклад, *Interdisziplinäre Studiengänge* – це міждисциплінарні спеціальності у вищих навчальних закладах Німеччини, які останнім часом стають все більш популярними.

Нижче будуть розглянуті приклади міждисциплінарних спеціальностей користуються популярністю в Німеччині. Спеціальність – Економічне право і право навколишнього середовища. Спеціальність «*Wirtschafts – und Umweltrecht*» об'єднує в собі знання економічного і правового характеру, а також знання іноземних мов. Наприклад, університет міста Трієр (*Universität Trier*) є одним з провідних в Німеччині з підготовки майбутніх фахівців в даній області.

Регенеративні енергосистеми – Наприклад, в програму навчання за фахом «*Regenerative Energiesysteme*» в технічному університеті міста

Дрездена (Technische Universität Dresden) входять такі дисципліни як механіка, електротехніка і енергонауки. Прекрасна комбінація, яка гарантує високу якість кваліфікації в майбутньому.

Life science – В рамках спеціальності «Life Science» вивчаються будова, структури і поведінка живих організмів. Студенти даного напрямку комбінують такі дисципліни як біологія, фізика та хімія. Вступити на цю спеціальність можна, наприклад, в університет міста Констанца (Universität Konstanz).

Kumume – Це похідне з трьох спеціальностей: Kunst, Musik і Medien, тобто мистецтво, музика і ЗМІ. Пропонується така спеціальність університетом міста Марбурга (Universität Marburg) [5].

У США частіше міждисциплінарні спеціальності створюються професорсько-викладацьким складом, який збирається з різних факультетів.

У Каліфорнійському університеті в Берклі спеціальність з екологічних наук поєднує курси з біології, хімії, математики, фізики та економіки.

Університет Карнегі-Меллона пропонує вчений ступінь в області обчислювальних фінансів, яка включає елементи математики, фінансів, статистики та комп'ютерного програмування. Це спільна програма факультетів наукових дисциплін, бізнесу і державної політики, деякі вузи вимагають, щоб студенти проходили міждисциплінарне навчання.

В Університеті штату Вісконсін в Грін-Бей всі студенти повинні отримувати основну або другорядну спеціальність в міждисциплінарній галузі. Вважається, що міждисциплінарний навчання дає студенту широту освіти. Міждисциплінарний курс навчання – це можливість інтегрувати кілька способів мислення для вирішення проблем [6]. Що в підсумку і вимагає сучасний ринок праці.

Цілі міждисциплінарного освіти схожі з цілям класичної університетської освіти, коли студент вчиться бути відмінним професіоналом і культурною людиною. Тому природно, що в університетській освіті міждисциплінарність виражена найбільш чітко, хоча б тому, що університетські освітні програми, як правило, містять значну дослідницьку компоненту, для якої міждисциплінарність є невід'ємною характеристикою [3].

Ягеллонський університет (Польща) пропонує такі спеціальності як «Біоінформатика» і «Фінансова математика». І таких прикладів з кожним роком стає все більше.

В Україні поняття міждисциплінарності з'явилося в освітньому законодавстві в грудні 2019 року – при прийнятті змін до ЗУ «Про вищу освіту» (№392- IX від 18.12.2019) (далі Закон) [7].

Список використаних джерел: 1. Шмагіна Вероніка Валеріївна *Міждисциплінарне навчання-один з стратегічних підходів по підготовці висококваліфікованих фахівців* Proceedings of the Snternational scientific conference «PROBLEMS AND METHODS OF TRAINING OF HIGHLY QUALIFIED SPECIALISTS», Prague, Czech Republic, 19-26 of February 2017, Prague Institute for Qualification Enhancement, Prague, 86 p. – с.53-55 ISBN 978-1-365-74723. 2. Шмагіна В.В. *Розробка і впровадження інтеграційних стратегій міждисциплінарного навчання при підготовці інноваційно-орієнтованих фахівців. Монографія Інноваційний університет і лідерство:проект і мікропроекти. Варшава: Fundacja «Instytut Artes Liberales», 2017. 460 с. 359-371* ISBN 978-83-63636-66-1. 3. В. С. Сенашенко *Междисциплинарность образования как отражение многообразия окружающего мира* Университетское управление: практика и анализ Том 21, № 1, 2017. [Електроний ресурс]. – Режим доступу: https://elar.urfu.ru/bitstream/10995/62389/1/UM_2017_1_88-95.pdf. 4. Шмагіна В. В. *Взаємозв'язок міждисциплінарного навчання та працевлаштування випускників ВНЗ. «Моделі міждисциплінарних та міжгалузевих освітніх та освітньо-наукових програм: виклики, можливості та варіанти впровадження»:[Текст]: 3б. Матер. міжнар. конф.(Одеса, 25-26 червня 2020. – 92 с. – с.57-60/ 5. Міждисциплінарні спеціальності [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <https://u4ebagermania.ru/obrazovanie/vazhnoe-ipoleznoe/mezhdistsiplinarnye-spetsialnosti/> 6. *Взвесьте все «за» и «против» междисциплинарной специальности.*[Електроний ресурс]: – Режим доступу: <https://share.america.gov>]. 7. Закон України «Про вищу освіту»[Електроний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show>*